

Udskriftsdato: 2. januar 2026

VEJ nr 10064 af 02/11/2016 (Historisk)

At-vejledning B.2.1.1-3 om kranførercertifikat

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Arbejdstilsynet

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 10146 af 22/11/2017

At-vejledning B. 2.1.1-3 om kranførercertifikat

Vejledning om Arbejdstilsynets bestemmelser for kranførercertifikat

August 2000 - Opdateret november 2016

Denne At-vejledning oplyser om bestemmelserne for kranførercertifikat og om Arbejdstilsynets administrative praksis på området.

1. Hvornår kræves kranførercertifikat?

1.1. Kranførercertifikat kræves

Kranførercertifikat kræves til mekanisk drevne kraner, som kan løfte en byrde fri af underlaget, og som har mindst én mekanisk bevægelse ud over hejse- og firebevægelsen.

"Mekanisk bevægelse" betyder, at der tilføres energi fra en motor eller gennem hydrauliske eller pneumatiske systemer. Det medfører, at fx taljer og traverskraner, som kun har motorkraft til hejs og fir, og hvis kørebewægelser sker med håndkraft, ikke kræver certifikat, uanset hvor meget de kan løfte.

1.2. Kranførercertifikat kræves ikke

Kranførercertifikat kræves ikke i følgende seks tilfælde:

1. Når det er udelukket, at fald eller svingning af byrden kan forvolde skade på kranføreren eller andre.

Det vil normalt kræve, at kranen arbejder i et helt afspærret område, hvor personer ikke kan komme ind.

2. Ved serieløft med et til formålet afpasset løftegrej, fx løft af ensartede emner som led i en afgrænset arbejdsproces. Løfthøjden må ikke overstige 1,5 m målt fra underlaget til byrdens nederste punkt.

3. Når belastningen fra byrden altid falder inden for kranens understøttelsesflade (fx traverskraner), så byrden ikke giver kranen et væltende moment, og når den maksimalt tilladelige belastning ikke er over 5.000 kg.

4. For konsolkraner bl.a. til værkstedsbrug med en maksimal tilladelig belastning på ikke over 5.000 kg.

Grænsen på 5.000 kg i pkt. 3 og 4 kan overholdes for traverskraner o.l. med løfteevne over 5.000 kg, når de forsynes med en automatisk lastbegrænser, en såkaldt lastvagt, der stopper alle kranens bevægelser, når byrden over 5.000 kg søges løftet. Lastvagten kan være udstyret med nøgleafbryder, som gør det muligt for en kranfører med certifikat at benytte kranen til byrder over 5.000 kg.

Efter nærmere aftale med Arbejdstilsynet kan det endvidere tillades, at en kran med tilladelig belastning på op til 7.500 kg ommærkes til maksimalt tilladt belastning på 5.000 kg.

5. For lastbilmonterede kraner på ikke over 8 tonsmeter.

6. Kraner og lignende hejsemidler, der tilhører et skib og føres af dets besætning.

1.3. Yderligere undtagelser

Udover de seks undtagelser er det Arbejdstilsynets praksis ikke at kræve certifikat ved afprøvning af en kran efter opstilling eller reparation, når formålet er at kontrollere, at alt fungerer, som det skal.

2. Udstedelse af kranførercertifikat

Kranførercertifikat udstedes til personer,

- der har en tilfredsstillende lægeattest
- der har bestået en teoretisk og praktisk prøve i at føre kran.

2.1. Aflæggelse af prøve

Prøven aflægges på et AMU-center, normalt som afslutning på et kursus.

Personer, som allerede er rutinerede kranførere - fx fordi de har arbejdet som kranførere i udlandet - kan normalt aflægge prøve uden forudgående kursus.

Personer, som har erhvervet certifikat i udlandet, vil kunne få det ombyttet til dansk certifikat, hvis det med rimelighed kan godtgøres, at de har fået en uddannelse og har aflagt en prøve, der svarer til den danske.

3. Seks typer certifikater

Der er seks typer af kranførercertifikater:

- A. Tårndrejekraner (byggekraner), havnekraner, svingkraner, højbanekraner, skibsværftskraner o.l.
- B. Mobilkraner.
- C. Alle øvrige certifikatkrævende kranser, undtagen kranser nævnt nedenfor under D, E og G.
- D. Lastbilmonterede kranser over 8 tonsmeter til og med 25 tonsmeter.
- E. Lastbilmonterede kranser over 25 tonsmeter.
- G. Entreprenørmaskiner, der bruges som kran.

Et A-certifikat gælder også for C-kranser.

Et B-certifikat gælder også for C-kranser og entreprenørmaskiner, der bruges som kran.

Et B-certifikat, erhvervet før den 1. januar 2000, gælder tillige for D- og E-kranser.

Et D-certifikat gælder også for entreprenørmaskiner, der bruges som kran.

Et E-certifikat gælder også for D-kranser og entreprenørmaskiner, der bruges som kran.

Der findes kortere kurser for personer, der har én type certifikat og ønsker at erhverve en anden type certifikat. Desuden findes der kurser for ændring af ældre D-certifikat, således at certifikatet gælder op til 25 tonsmeter, og ældre E-certifikater, således at de gælder over 50 tonsmeter.

Der findes så mange krantyper, at det ikke er muligt at omtale dem alle i At-vejledningen. Opdelingen ovenfor er derfor ikke dækkende.

3.1. Definition i relation til stabilitet

- En mobilkran har en variabel kontravægt, der skal afpasses til den vægt, byrden har. Kontravægten drejer med rundt, når kranen drejer. Det vil sige, at stabiliteten kan holdes konstant hele vejen rundt under en krankrøjning. Hvis byrden forskydes ud eller byrdens vægt øges i forhold til kontravægten, forringes stabiliteten, hvorved der kan opstå fare for væltning.
- En lastbilmonteret kran anvender lastbilens og kranens egenvægt, samt eventuelt en del af eller hele lasten, som kontravægt. Lastbilens egenvægt og last svinger ikke med rundt, når kranen drejer, dvs. stabiliteten ikke er konstant under en krankrøjning, hvorved der kan opstå fare for væltning.

Der findes havnekraner (fx visse containerkraner) og skibsværftskraner (fx store portalkraner), som kun kræver C-certifikat.

Traktormonterede kraner, der bruges til af- og pålæsning af gods, kræver D-certifikat, når den tilladelige belastning er over 8 tonsmeter til og med 25 tonsmeter, og E-certifikat når den tilladelige belastning er over 25 tonsmeter.

Traktormonterede kraner, der bruges til andet arbejde end af- og pålæsning, fx montagearbejde eller samløft, kræver D-certifikat op til 25 tonsmeter, og E-certifikat når den tilladelige belastning er over 25 tonsmeter.

Teleskoplæssere, der indrettes til og bruges til kranarbejde, kræver enten teleskoplæsser B certifikat eller kran D-certifikat op til 25 tonsmeter og kran E-certifikat over 25 tonsmeter.

Slæbeskovlmaskiner, der bruges som kran, kræver B-certifikat.

Entreprenørmaskine, der lejlighedsvis bruges som kran i forbindelse med maskinernes normale arbejdsopgaver, er undtaget for krav om, at føreren skal have kranførercertifikat, hvis følgende betingelser er overholdt:

- Der må ikke være personer i umiddelbar nærhed af byrden, når den løftes, transporteres og afsættes.
- Byrden må ikke løftes mere end ca. 1 meter over terræn.
- Maskinerne efterses og vedligeholdes i overensstemmelse med leverandørens anvisninger.
- Leverandørens brugs- og vedligeholdelsesanvisninger er på maskinen.

Skrævetruck vil normalt kræve C-certifikat. I ganske særlige tilfælde, fx containertransport, hvor der ikke er personer i området, og containeren holdes i lav position, kan kravet om certifikat frafalde.

Truck, som er monteret med kranarm, må kun føres af personer, som har B-gaffeltruckførercertifikat. Truckføreren bør have gennemgået et anhugningskursus.

4. Overgangsordning

4.1. Lastbilmonterede kraner

Personer, der har erhvervet B-certifikat efter 1. januar 2000, og som kan godtgøre at have modtaget undervisning i lastbilmonterede kraner på et niveau svarende til uddannelsesplaner for B-certifikat gældende før 1. januar 2000, kan få dispensation til at føre lastbilmonterede kraner.

4.2. Teleskoplæssere

Førere, der kan dokumentere mere end 1 års erfaring med kørsel med entreprenørmaskiner, skal være tilmeldt et kursus til erhvervelse af D- eller E-certifikat inden 1. august 2001.

Førere, der ikke kan dokumentere 1 års erfaring eller mere med kørsel med entreprenørmaskiner, skal være tilmeldt et kursus til erhvervelse af D- eller E-certifikat inden 1. februar 2001.

4.3. Entreprenørmaskiner indrettet som kran

Førere, der kan dokumentere mere end 1 års erfaring med kørsel med entreprenørmaskiner, skal være tilmeldt et kursus til erhvervelse af G-certifikat inden 1. august 2001.

Førere, der ikke kan dokumentere mere end 1 års erfaring med kørsel med entreprenørmaskiner, må ikke føre entreprenørmaskiner, der er indrettede som kraner, uden at have erhvervet G-certifikat.

Baggrund

Bekendtgørelse om arbejdsmiljøfaglige uddannelser

Læs også branchearbejdsmiljørådenes vejledninger mv.

Branchearbejdsmiljørådenes vejledninger kan findes på www.bar-web.dk

Arbejdstilsynet, den 2. november 2016